

พฤติกรรมการบริหารที่ส่งผลต่อวิสัยทัศน์ของผู้บริหารโรงเรียนขยายโอกาส จังหวัดเชียงราย*

The Administrative Behavior Affecting Vision of Administrators the Opportunity Expansion School Chiang Rai Province

วัชรพรรณ จันทร์หอม (Watchareephan Janhom)**

จินตนา จันทร์เจริญ (Jintana Chanjarain)***

วีรพันธุ์ ศิริฤทธิ์ (Weeraphan Siririth)****

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษา 1) พฤติกรรมการบริหารของผู้บริหารโรงเรียนขยายโอกาส จังหวัดเชียงราย 2) วิสัยทัศน์ของผู้บริหารโรงเรียนขยายโอกาส จังหวัดเชียงราย และ 3) พฤติกรรมการบริหารที่ส่งผลต่อวิสัยทัศน์ของผู้บริหารโรงเรียนขยายโอกาส จังหวัดเชียงราย กลุ่มตัวอย่างในการวิจัย คือ ผู้บริหารโรงเรียนขยายโอกาส จังหวัดเชียงราย ปีการศึกษา 2556 จำนวน 106 คน ด้วยการสุ่มอย่างง่าย เครื่องมือที่ใช้ในการรวบรวมข้อมูลเป็นแบบสอบถาม มาตราส่วนประเมินค่า 5 ระดับ ประกอบด้วยพฤติกรรมการบริหาร และวิสัยทัศน์ของผู้บริหาร ค่าความเชื่อมั่น เท่ากับ 0.98 สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ประกอบด้วย ร้อยละ (%) ค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) และการวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณแบบขั้นตอน โดยวิธี Stepwise regression

ผลการวิจัยพบว่า 1) พฤติกรรมการบริหารของผู้บริหารโรงเรียนขยายโอกาส จังหวัดเชียงราย เมื่อพิจารณาในภาพรวมมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก และเมื่อพิจารณารายด้านเรียงลำดับจากมากไปหาน้อย คือ แบบพฤติกรรมบริหารการเปลี่ยนแปลง แบบพฤติกรรมทักษะด้านมนุษยสัมพันธ์ และแบบพฤติกรรมผู้นำทางวิชาการ ตามลำดับ 2) วิสัยทัศน์ของผู้บริหารโรงเรียนขยายโอกาส จังหวัดเชียงราย เมื่อพิจารณาในภาพรวมมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก และเมื่อพิจารณารายด้านเรียงลำดับจากมากไปหาน้อย คือ ด้านการปฏิบัติตามวิสัยทัศน์ ด้านการเผยแพร่วิสัยทัศน์ และด้านการสร้างวิสัยทัศน์ และ 3) พฤติกรรมการบริหารที่ส่งผลต่อวิสัยทัศน์ของผู้บริหารโรงเรียนขยายโอกาส จังหวัดเชียงราย คือ พฤติกรรมผู้นำทางวิชาการ (X_1) พฤติกรรมทักษะด้านมนุษยสัมพันธ์ (X_3) และพฤติกรรมการบริหารการเปลี่ยนแปลง (X_2) ส่งผลต่อวิสัยทัศน์ของผู้บริหารโรงเรียนขยายโอกาส จังหวัด

* บทความนี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาวิทยานิพนธ์เรื่อง “พฤติกรรมการบริหารที่ส่งผลต่อวิสัยทัศน์ของผู้บริหารโรงเรียนขยายโอกาส จังหวัดเชียงราย” หลักสูตรศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาบริหารการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย วิทยาลัยเชียงราย

** นักศึกษาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาบริหารการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย วิทยาลัยเชียงราย

(M.Ed in Educational Administration at Graduate School, Chiangrai College)

*** อาจารย์ที่ปรึกษา สาขาวิชาบริหารการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย วิทยาลัยเชียงราย e-mail: siririth@gmail.com

(Adviser in Educational Administration at Graduate School, Chiangrai College)

**** อาจารย์ที่ปรึกษา สาขาวิชาบริหารการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย วิทยาลัยเชียงราย e-mail: siririth@gmail.com

(Adviser in Educational Administration at Graduate School, Chiangrai College)

เชิงราย โดยภาพรวม ($\hat{Y}_{tot}$) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 มีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์พหุคูณในการทำนายเท่ากับ 0.541 มีประสิทธิภาพการทำนาย ร้อยละ 29.2 และความคลาดเคลื่อนมาตรฐานในการทำนาย 0.33 ซึ่งสามารถเขียนเป็น สมการวิเคราะห์การถดถอย ได้ดังนี้

$$\hat{Y}_{tot} = 2.011 + 0.973 X_1 - 1.407 X_3 + 0.927 X_2$$

คำสำคัญ : พฤติกรรมการบริหาร, วิสัยทัศน์ของผู้บริหาร, โรงเรียนขยายโอกาส

Abstract

This research was aimed to study 1) the administrative behavior of administrators the opportunity expansion school Chiang Rai Province , 2) the vision of administrators the opportunity expansion school Chiang Rai Province, and 3) the administrative behavior affecting vision of administrators the opportunity expansion school Chiang Rai Province. The sample size 106 people that consisted of administrators the opportunity expansion school Chiang Rai Province. The instrument was used the questionnaire with five-level scale included the level of administrative behavior and vision of administrators which the reliability is 0.98. The statistics used in data analysis were percentage (%) mean ($\bar{X}$) standard deviation (S.D.) and multiple regressions of Stepwise regression method.

The results showed that 1) the administrative behavior of administrators the opportunity expansion school Chiang Rai Province, as a whole and an individual, were at high level. In order mean from maximum to minimum were as follows; behavior of change management, behavior of human relations, and behavior of leadership academic respectively, 2) the vision of administrators the opportunity expansion school Chiang Rai Province, as a whole and an individual, were at high level. In order mean from maximum to minimum were as follows; implementation of vision, dissemination of vision, and building of vision respectively and 3) the administrative behavior affecting vision of administrators the opportunity expansion school Chiang Rai Province were behavior of leadership academic (X_1), behavior of human relations (X_3), and behavior of change management (X_2). All factors have affected vision of administrators the opportunity expansion school Chiang Rai Province in overall ($\hat{Y}_{tot}$). Its statistical significance was at .05 level. The correlation coefficient is equal to 0.541. Effectiveness in the prediction was 29.2 percent and the standard deviation of the prediction was 0.33. Which can be written as the following equation regression analysis.

$$\hat{Y}_{tot} = 2.011 + 0.973 X_1 - 1.407 X_3 + 0.927 X_2$$

Keywords : Administrative Behavior, Vision of Administrators, Opportunity Expansion School

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

ยุคโลกาภิวัตน์ที่มีความรู้และมีการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว มีความสลับซับซ้อนในการดำเนินงาน จำเป็นต้องแสวงหาวิธีการใหม่ๆ มาปรับใช้อยู่เสมอในการบริหารจัดการศึกษา ในการพัฒนาคุณภาพการบริหารจัดการใหม่ ที่มุ่งเน้นการกระจายอำนาจสู่สถานศึกษา เขตพื้นที่การศึกษา และองค์การปกครองส่วนท้องถิ่น รวมทั้งการมีส่วนร่วมของผู้ปกครอง ชุมชน ภาคเอกชน และทุกภาคส่วน การบริหารงานให้ประสบผลสำเร็จตามจุดมุ่งหมายอย่างมีประสิทธิภาพได้นั้น ขึ้นอยู่กับผู้นำเป็นสำคัญเพราะผู้นำถือได้ว่าเป็นหลักชัยของหน่วยงาน ผู้ที่จะเป็นหัวหน้าขององค์การและบุคคลในองค์การได้จะต้องมีความสามารถในการเปลี่ยนแปลงและริเริ่มสร้างสรรค์สิ่งแปลกใหม่ให้เกิดขึ้น ในการบริหารกิจการของสถานศึกษานั้น สิ่งที่มีความสำคัญในการที่จะนำนโยบายทางการศึกษาไปสู่การปฏิบัติเพื่อให้บรรลุตามวัตถุประสงค์หรือเป้าหมายที่กำหนดไว้ได้หรือไม่ ขึ้นอยู่กับผู้บริหารสถานศึกษาและกระบวนการบริหารของสถานศึกษาเป็นสำคัญ โดยที่พฤติกรรมตามกระบวนการบริหารของสถานศึกษาจะเป็นตัวบ่งชี้ถึงความสำเร็จหรือความล้มเหลวและส่งผลถึงคุณภาพหรือไม่มีคุณภาพของสถานศึกษา ซึ่งหมายถึงความมีประสิทธิภาพของสถานศึกษานั้นเอง (วันเพ็ญ เจริญแพทย์, 2545, บทคัดย่อ) นอกจากนี้ พฤติกรรมการบริหารของผู้บริหารสถานศึกษาก็เป็นสำคัญอีกประการหนึ่งที่สามารถทำให้สถานศึกษาและนักเรียนประสบผลสำเร็จ มีคุณภาพและประสิทธิภาพตามที่สังคมและประเทศชาติต้องการ พฤติกรรมการบริหารสถานศึกษาที่สำคัญได้แก่ พฤติกรรมผู้นำทางวิชาการ พฤติกรรมการบริหารการเปลี่ยนแปลง และพฤติกรรมด้านทักษะมนุษยสัมพันธ์ สอดคล้องกับงานวิจัยของ มานพ ศรีสร้อย (2551) ได้ศึกษาพฤติกรรมการบริหารของผู้บริหารที่ส่งผลต่อประสิทธิผลของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา สกลนคร เขต 3 พบว่า ผู้บริหารที่มีเพียงแต่สามัญสำนึก มีความรับผิดชอบในการปฏิบัติหน้าที่เท่านั้นจะไม่ทำให้การบริหารงานของผู้บริหารดังกล่าวเกิดประสิทธิภาพ ผู้บริหารจึงจำเป็นต้องมีความรู้ ความสามารถ ต้องรู้จักใช้ทั้งศาสตร์และศิลป์ในการบริหารงานให้เกิดประสิทธิผล ผู้บริหารเป็นผู้มีส่วนสำคัญในการจัดบรรยากาศการเรียนรู้ของโรงเรียน พฤติกรรมการบริหารของผู้บริหารโรงเรียนจึงส่งผลต่อประสิทธิผลของโรงเรียน โดยพฤติกรรมการบริหารของผู้บริหารส่งผลต่อประสิทธิผลโรงเรียนทุกด้านและ วัชรพงษ์ น่วมมะโน และกาญจนา บุญส่ง (2558) ได้พบว่าความสำเร็จในการบริหารโรงเรียนขึ้นอยู่กับ การพัฒนาบุคลากร การบริหารและสนับสนุนโรงเรียน และการพัฒนาคุณภาพนักเรียน

ผู้บริหารเป็นบุคคลที่นำพาสถานศึกษาไปสู่เป้าหมายและสามารถบริหารงานในสถานศึกษาของตนให้ประสบความสำเร็จ การนำไปสู่การเปลี่ยนแปลงนั้นจะต้องเริ่มต้นด้วยวิสัยทัศน์ที่ชัดเจนก่อนเป็นอันดับแรก เพราะนั่นคือการกำหนดทิศทาง เป็นการวางเป้าหมายในอนาคต ซึ่งเป็นคุณสมบัติที่สำคัญประการหนึ่งของผู้บริหาร คือ การเป็นบุคคลที่มีวิสัยทัศน์ในการมองภาพที่ต้องการให้เกิดขึ้นในอนาคตของสถานศึกษา เพื่อนำพาสถานศึกษาไปสู่เป้าหมายที่ตั้งไว้ แคทรียา หนองมอก (2548: 1) กล่าวว่า ผู้บริหารสถานศึกษาทุกคนควรมีการกำหนดวิสัยทัศน์เพราะผู้บริหารสถานศึกษาเป็นบุคคลที่ต้องมีศักยภาพสูงในการวางแผนชี้แนะสถานศึกษาไปในทิศทางที่ได้คาดหวังไว้ วิสัยทัศน์จึงเป็นสิ่งสำคัญและจำเป็นสำหรับผู้บริหาร เพื่อที่จะพัฒนาสถานศึกษาให้ประสบ

ความสำเร็จตามวิสัยทัศน์ การกำหนดวิสัยทัศน์จะชี้ทิศทางเป้าหมายในการทำงานให้เสร็จตามแผนที่วางไว้ และเหมาะสมกับภารกิจ ศักยภาพ และสภาพแวดล้อมของสถานศึกษาของตน มุ่งมั่นผลักดันทุกวิถีทางที่จะให้วิสัยทัศน์นั้นเป็นจริง เกิดประสิทธิภาพและประสิทธิผลของการพัฒนา ผู้บริหารจะต้องมีความรู้ มีวิสัยทัศน์ที่ชัดเจน แสดงภาพในอนาคตที่เป็นไปได้

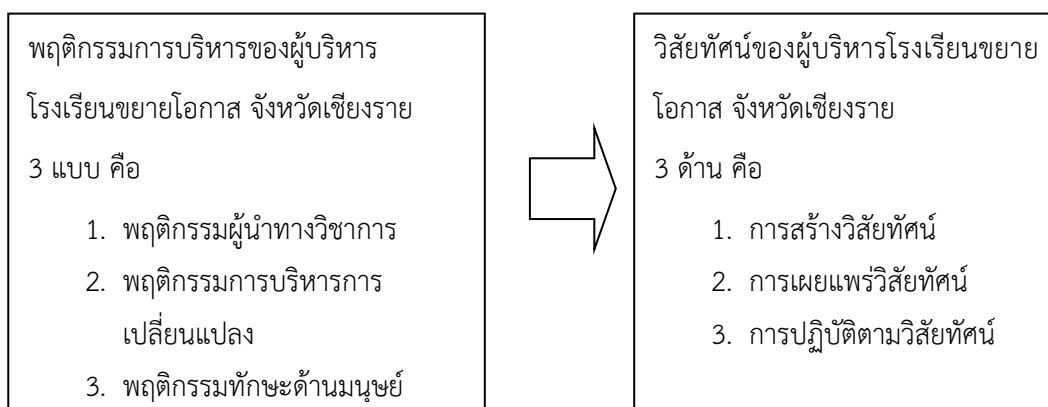
โรงเรียนขยายโอกาส เป็นโรงเรียนที่จัดการศึกษาให้กับนักเรียนในชุมชนรอบโรงเรียนที่ขาดโอกาสในการเข้ารับการศึกษาระดับชั้นมัธยมศึกษาสายสามัญ เป็นโรงเรียนระดับประถมศึกษาที่ขยายชั้นเรียนเพื่อรองรับและช่วยเหลือนักเรียน ที่ขาดทุนทรัพย์และโอกาสในการเดินทางไปศึกษาต่อในโรงเรียนสายสามัญที่อยู่ห่างจากที่นักเรียนอาศัย จึงจัดการศึกษาในระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 ถึงชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 เพื่อให้ผู้เรียนสามารถจบการศึกษาภาคบังคับตามกฎหมายว่าด้วยการประถมศึกษา ในพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 แต่ทว่าโรงเรียนที่เปิดขยายโอกาสทางการศึกษา ก็ยังมีปัญหาขาดแคลนบุคลากรซึ่งเป็นปัญหาสำคัญในการบริหารงานของผู้บริหารโรงเรียน สอดคล้องกับงานวิจัยของ บำรุง นวลประจักษ์ (2552) ได้ศึกษาพฤติกรรมการบริหารงานบุคคลของผู้บริหารโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาอุดรธานี พบว่า โรงเรียนที่เปิดขยายโอกาสทางการศึกษา มีความขาดแคลนบุคลากร ทั้งในด้านปริมาณและคุณภาพของบุคลากรในสถานศึกษา ควรมีการสรรหาบุคลากรเข้ามาปฏิบัติงานให้ตรงกับความต้องการของหน่วยงานหรือองค์กร

จากที่กล่าวมาแล้วข้างต้นผู้บริหารสถานศึกษาจะต้องรับรู้และรับทราบนำส่วนที่เกี่ยวข้องกับพฤติกรรมและบทบาทหน้าที่ของตน เพื่อนำไปสร้างวิสัยทัศน์และนำไปปฏิบัติเพื่อให้เกิดประสิทธิภาพและประสิทธิผลต่อการดำเนินงาน การบริหารการศึกษาภายในสถานศึกษาที่รับผิดชอบเพราะสถานศึกษาเป็นหน่วยงานที่รับนโยบายมาปฏิบัติในการเปลี่ยนแปลงทั้งโครงสร้างและระบบการบริหารในครั้งนี้โดยตรง เนื่องจากมีความใกล้ชิดกับผู้เรียนรับรู้ปัญหา และความต้องการของผู้เรียนได้ดีที่สุด สถานศึกษา ทุกระดับและทุกประเภทจึงมีภารกิจหลักที่สำคัญอยู่ที่การพัฒนาผู้เรียนให้มีคุณภาพตามที่คาดหวังไว้ตามระดับและประเภทของการศึกษานั้นๆ ดังนั้น ผู้วิจัยจึงสนใจที่จะศึกษาพฤติกรรมการบริหารที่ส่งผลต่อวิสัยทัศน์ของผู้บริหารโรงเรียนขยายโอกาส จังหวัดเชียงราย เพื่อนำข้อมูลไปเป็นแนวทางสำหรับผู้บริหารในการบริหารสถานศึกษาของตนให้มีคุณภาพและประสิทธิภาพโดยใช้วิสัยทัศน์ของผู้บริหาร

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาพฤติกรรมการบริหารของผู้บริหารโรงเรียนขยายโอกาส จังหวัดเชียงราย
2. เพื่อศึกษาวิสัยทัศน์ของผู้บริหารโรงเรียนขยายโอกาส จังหวัดเชียงราย
3. เพื่อวิเคราะห์พฤติกรรมการบริหารที่ส่งผลต่อวิสัยทัศน์ของผู้บริหารโรงเรียนขยายโอกาส จังหวัดเชียงราย

กรอบแนวคิดการวิจัย

ภาพที่ 1 กรอบแนวคิดในการทำวิจัย

วิธีดำเนินการวิจัย

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากร ได้แก่ ผู้บริหารโรงเรียนขยายโอกาสจังหวัดเชียงราย ปีการศึกษา 2556 จำนวน 145 คน

กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ ผู้บริหารโรงเรียนขยายโอกาส จังหวัดเชียงราย ปีการศึกษา 2556 จำนวน 106 คน โดยการเปิดตารางสำเร็จของ เครจซี่ และมอร์แกน (บุญชม ศรีสะอาด, 2554: 100) โดยการสุ่มอย่างง่าย ด้วยการจับสลาก

2. ตัวแปรที่ใช้ในการศึกษา

2.1 ตัวแปรอิสระ ได้แก่ พฤติกรรมการบริหารของผู้บริหารโรงเรียนขยายโอกาส จังหวัดเชียงราย 3 ด้าน คือ ด้านพฤติกรรมผู้นำทางวิชาการ ด้านพฤติกรรมการบริหารการเปลี่ยนแปลง และด้านพฤติกรรมทักษะด้านมนุษยสัมพันธ์

2.2 ตัวแปรตาม ได้แก่ วิสัยทัศน์ของผู้บริหารโรงเรียนขยายโอกาส จังหวัดเชียงราย 3 ด้าน คือ ด้านการสร้างวิสัยทัศน์ ด้านการเผยแพร่วิสัยทัศน์ และด้านการปฏิบัติตามวิสัยทัศน์

3. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

แบบสอบถามพฤติกรรมการบริหารที่ส่งผลต่อวิสัยทัศน์ของผู้บริหารโรงเรียนขยายโอกาส จังหวัดเชียงราย แบ่งเป็น 3 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 สภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม ประกอบด้วย เพศ อายุ ประสบการณ์ในตำแหน่งและวุฒิการศึกษา เป็นแบบสอบถามแบบตรวจสอบรายการ (Check List)

ตอนที่ 2 สภาพพฤติกรรมการบริหารของผู้บริหารโรงเรียนขยายโอกาส จังหวัดเชียงราย ทั้ง 3 ด้าน เป็นแบบสอบถามแบบมาตราส่วนประเมินค่า (Rating Scales) 5 ระดับ

ตอนที่ 3 สภาพวิสัยทัศน์ของผู้บริหารโรงเรียนขยายโอกาส จังหวัดเชียงราย ทั้ง 3 ด้าน เป็นแบบสอบถามแบบมาตราส่วนประเมินค่า (Rating Scales) 5 ระดับ

4. การสร้างเครื่องมือ

4.1 ศึกษาเอกสารและตำราที่เกี่ยวข้องกับพฤติกรรมกรรมการบริหารที่ส่งผลต่อวิสัยทัศน์ของผู้บริหารโรงเรียนขยายโอกาส จังหวัดเชียงราย เพื่อใช้เป็นเครื่องมือในการรวบรวมข้อมูล สร้างแบบสอบถาม

4.2 ดำเนินการสร้าง และพัฒนาเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย เพื่อนำเสนอต่ออาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์และผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบความสอดคล้องของข้อคำถามและวัตถุประสงค์ (IOC) มีค่าระหว่าง 0.60-1.00 จากนั้น นำมาปรับปรุงแก้ไขตามข้อเสนอแนะของผู้เชี่ยวชาญ

4.3 นำแบบสอบถามที่ผ่านการหาค่า IOC และปรับปรุงแก้ไข แล้วไปทดลองใช้กับผู้บริหารโรงเรียนขยายโอกาส จังหวัดพะเยา ที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 30 คน เพื่อหาค่าความเชื่อมั่นด้วยค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา ปรากฏว่าแบบสอบถามที่สร้างขึ้นมีค่าสัมประสิทธิ์แอลฟาโดยภาพรวมเท่ากับ 0.98 แสดงว่าแบบสอบถามที่สร้างขึ้นมีค่าความเชื่อมั่นอยู่ในระดับสูง เมื่อแยกเป็นรายด้านประกอบด้วย ด้านพฤติกรรมผู้นำทางวิชาการ ด้านพฤติกรรมกรรมการบริหารการเปลี่ยนแปลง และด้านพฤติกรรมทักษะด้านมนุษยสัมพันธ์ มีค่าสัมประสิทธิ์แอลฟาเท่ากับ 0.90 , 0.95 และ 0.97 ตามลำดับ และด้านการสร้างวิสัยทัศน์ ด้านการเผยแพร่วิสัยทัศน์ และด้านการปฏิบัติตามวิสัยทัศน์ มีค่าสัมประสิทธิ์แอลฟาเท่ากับ 0.92, 0.94 และ 0.95 ตามลำดับ

4.4 นำแบบสอบถามที่ผ่านการหาค่าความเชื่อมั่น แล้วไปดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลต่อไป

5. การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ของการวิจัยครั้งนี้ วิเคราะห์ข้อมูลด้วยเครื่องคอมพิวเตอร์โดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูป แบ่งออกเป็น 4 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 การวิเคราะห์ข้อมูลสถานภาพทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถามความคิดเห็นเกี่ยวกับพฤติกรรมกรรมการบริหารที่ส่งผลต่อวิสัยทัศน์ของผู้บริหารโรงเรียนขยายโอกาส จังหวัดเชียงราย วิเคราะห์โดยใช้ ความถี่ และค่าร้อยละ

ตอนที่ 2 การวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับพฤติกรรมกรรมการบริหารของผู้บริหารโรงเรียนขยายโอกาส จังหวัดเชียงราย สถิติที่ใช้คือ ค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) การแปลความหมายของค่าเฉลี่ยตามเกณฑ์ระดับมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ ปรับปรุงจากบุญชม ศรีสะอาด (2554, หน้า 121) ดังนี้

ค่าเฉลี่ยระหว่าง 4.51 – 5.00 หมายถึง มีพฤติกรรมกรรมการบริหาร อยู่ในระดับมากที่สุด

ค่าเฉลี่ยระหว่าง 3.51 – 4.50 หมายถึง มีพฤติกรรมกรรมการบริหาร อยู่ในระดับมาก

ค่าเฉลี่ยระหว่าง 2.51 – 3.50 หมายถึง มีพฤติกรรมกรรมการบริหาร อยู่ในระดับปานกลาง

ค่าเฉลี่ยระหว่าง 1.51 – 2.50 หมายถึง มีพฤติกรรมกรรมการบริหาร อยู่ในระดับน้อย

ค่าเฉลี่ยระหว่าง 1.00 – 1.50 หมายถึง มีพฤติกรรมกรรมการบริหาร อยู่ในระดับน้อยที่สุด

ตอนที่ 3 การวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับวิสัยทัศน์ของผู้บริหารโรงเรียนขยายโอกาส จังหวัดเชียงราย สถิติที่ใช้คือ ค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) การแปลความหมายของค่าเฉลี่ยตามเกณฑ์ระดับมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ ปรับปรุงจากบุญชม ศรีสะอาด (2554, หน้า 121) ดังนี้

ค่าเฉลี่ยระหว่าง 4.51 – 5.00 หมายถึง มีวิสัยทัศน์ อยู่ในระดับมากที่สุด

ค่าเฉลี่ยระหว่าง 3.51 – 4.50 หมายถึง มีวิสัยทัศน์ อยู่ในระดับมาก

ค่าเฉลี่ยระหว่าง 2.51 – 3.50 หมายถึง มีวิสัยทัศน์ อยู่ในระดับปานกลาง

ค่าเฉลี่ยระหว่าง 1.51 – 2.50 หมายถึง มีวิสัยทัศน์ อยู่ในระดับน้อย

ค่าเฉลี่ยระหว่าง 1.00 – 1.50 หมายถึง มีวิสัยทัศน์ อยู่ในระดับน้อยที่สุด

ตอนที่ 4 การวิเคราะห์พฤติกรรมกรรมการบริหารที่ส่งผลต่อวิสัยทัศน์ของผู้บริหารโรงเรียนขยายโอกาส จังหวัดเชียงราย วิเคราะห์โดยใช้ การวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณแบบขั้นตอน (multiple regressions) โดยวิธี stepwise regression

สรุปและอภิปรายผลการวิจัย

1. สรุปผลการวิจัย

1.1 พฤติกรรมการบริหารของผู้บริหารโรงเรียนขยายโอกาส จังหวัดเชียงราย เมื่อพิจารณาในภาพรวมมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.45$, S.D. = 0.47) และเมื่อพิจารณารายด้านเรียงลำดับจากมากไปหาน้อย คือ แบบพฤติกรรมกรรมการบริหารการเปลี่ยนแปลง ($\bar{X} = 4.51$, S.D. = 0.49) และแบบพฤติกรรมทักษะด้านมนุษยสัมพันธ์ ($\bar{X} = 4.51$, S.D. = 0.51) รองลงมา คือ แบบพฤติกรรมผู้นำทางวิชาการ ($\bar{X} = 4.33$, S.D. = 0.44)

1.2 วิสัยทัศน์ของผู้บริหารโรงเรียนขยายโอกาส จังหวัดเชียงราย เมื่อพิจารณาในภาพรวมมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.06$, S.D. = 0.39) และเมื่อพิจารณารายด้านเรียงลำดับจากมากไปหาน้อย คือ ด้านการปฏิบัติตามวิสัยทัศน์ ($\bar{X} = 4.10$, S.D. = 0.40) รองลงมา คือ ด้านการเผยแพร่วิสัยทัศน์ ($\bar{X} = 4.05$, S.D. = 0.41) และด้านการสร้างวิสัยทัศน์ ($\bar{X} = 4.02$, S.D. = 0.40)

1.3 ตัวแปรที่ได้รับการคัดเลือกเข้าสมการ คือ พฤติกรรมผู้นำทางวิชาการ (X_1) พฤติกรรมทักษะด้านมนุษยสัมพันธ์ (X_3) และพฤติกรรมการบริหารการเปลี่ยนแปลง (X_2) มีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์พหุคูณในการทำนายการตัดสินใจต่อวิสัยทัศน์ของผู้บริหารโรงเรียนขยายโอกาส จังหวัดเชียงราย โดยภาพรวม (Y_{tot}) เท่ากับ .541 ค่าประสิทธิภาพในการทำนาย (R^2) เท่ากับ .292 หมายความว่า พฤติกรรมผู้นำทางวิชาการ (X_1) พฤติกรรมทักษะด้านมนุษยสัมพันธ์ (X_3) และพฤติกรรมการบริหารการเปลี่ยนแปลง (X_2) สามารถทำนายการตัดสินใจต่อวิสัยทัศน์ของผู้บริหารโรงเรียนขยายโอกาส จังหวัดเชียงราย ได้ร้อยละ 29.2 ค่าประสิทธิภาพในการทำนายปรับแล้ว (Adjusted R^2) เท่ากับ .272 มีความคลาดเคลื่อนมาตรฐานในการทำนาย (Standard error) เท่ากับ .33040 ในลักษณะนี้ แสดงว่า พฤติกรรมผู้นำทางวิชาการ (X_1) พฤติกรรมทักษะด้านมนุษยสัมพันธ์ (X_3) และพฤติกรรมการบริหารการเปลี่ยนแปลง (X_2) ส่งผลต่อวิสัยทัศน์ของผู้บริหารโรงเรียนขยายโอกาส จังหวัดเชียงราย โดยภาพรวม ($\hat{Y}_{tot}$) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ซึ่งสามารถเขียนเป็น สมการวิเคราะห์ การถดถอยได้ดังนี้

$$\hat{Y}_{tot} = 2.011 + 0.973 X_1 - 1.407 X_3 + 0.927 X_2$$

2.อภิปรายผลการวิจัย

พฤติกรรมกรรมการบริหารของผู้บริหารโรงเรียนขยายโอกาส จังหวัดเชียงราย เมื่อพิจารณาในภาพรวมมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก และเมื่อพิจารณารายด้านเรียงลำดับจากมากไปหาน้อย คือ แบบพฤติกรรมทักษะการบริหารการเปลี่ยนแปลง แบบพฤติกรรมทักษะด้านมนุษยสัมพันธ์ และแบบพฤติกรรมผู้นำทางวิชาการ อาจเนื่องจากสภาพพฤติกรรมกรรมการบริหารของผู้บริหารที่ใช้ความคิดวิเคราะห์เป็นไปได้ในแต่ละเรื่องในการบริหารองค์กรให้บรรลุเป้าหมายอย่างมีประสิทธิภาพ จึงทำให้ผู้บริหารที่ใช้ความคิดในการตัดสินใจในการแก้ปัญหาที่สร้างสรรค์ แสดงพร้อมถึงภาพที่คาดหวังได้ในอนาคตซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ อมร บัญญูปกรณ์ และ ปณิดดา อัมมสุกุล (2554: 153) พบว่า พฤติกรรมการบริหารของผู้บริหารควรปฏิบัติตนเป็นแบบอย่างของผู้นำการเปลี่ยนแปลง โดยเฉพาะอย่างยิ่งผู้นำทางวิชาการ โดยให้ความสำคัญต่อการส่งเสริมและสนับสนุนการเปลี่ยนแปลงรูปแบบการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ

วิสัยทัศน์ของผู้บริหารโรงเรียนขยายโอกาส จังหวัดเชียงราย เมื่อพิจารณาในภาพรวมมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก และเมื่อพิจารณารายด้านเรียงลำดับจากมากไปหาน้อย คือ ด้านการปฏิบัติตามวิสัยทัศน์ ด้านการเผยแพร่วิสัยทัศน์ และด้านการสร้างวิสัยทัศน์ ทั้งนี้เนื่องจากผู้บริหารสามารถนำวิสัยทัศน์ที่สร้างไปสู่การปฏิบัติได้ โดยการหลอมรวมวิสัยทัศน์ของตนเองไปสู่ปรัชญา นโยบาย เป้าหมาย ตลอดจนโครงการต่างๆ เพื่อให้วิสัยทัศน์ที่สร้างขึ้นดำเนินไปเป็นผลสำเร็จ หากผู้บริหารมีการสร้างวิสัยทัศน์ เผยแพร่วิสัยทัศน์แล้ว แต่ไม่นำไปปฏิบัติ ผลก็จะไม่เกิดขึ้นซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ เอกฉันท โชติฉันท (2550: 77) พบว่า วิสัยทัศน์ของผู้บริหารสถานศึกษาขึ้นพื้นฐานตามทัศนะของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา จังหวัดนครราชสีมา มีการปฏิบัติตามวิสัยทัศน์ อยู่ในระดับสูงที่สุด ทั้งนี้อาจมาจากผู้บริหารที่ดำรงตำแหน่งในสถานศึกษาต้องผ่านการอบรมหลักสูตรพัฒนาผู้บริหารเพื่อเข้าสู่ตำแหน่งของสถาบันพัฒนาผู้บริหารการศึกษา ซึ่งในปัจจุบันการเข้ารับการอบรมหลักสูตรนี้ผู้บริหารจะต้องแสดงวิสัยทัศน์การบริหารให้เป็นรูปธรรมมากที่สุด และยิ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ แคทริยา หน่อม็อก (2548: 60) พบว่า วิสัยทัศน์ของผู้บริหารสถานศึกษาขึ้นพื้นฐานในอำเภอเมืองน่าน ด้านการปฏิบัติตามวิสัยทัศน์อยู่ในอันดับแรก เนื่องจากผู้บริหารได้มีการกระจายอำนาจ และความรับผิดชอบให้คณะครูได้ทำตามความเหมาะสม ให้ความร่วมมือร่วมใจในการทำงานเป็นทีม มีการกระตุ้นให้ครูมีความตื่นตัว และกระตุ้นรื้อฟื้นในการทำงานด้วยวิธีใหม่ๆ

พฤติกรรมกรรมการบริหารที่ส่งผลต่อวิสัยทัศน์ของผู้บริหารโรงเรียนขยายโอกาส จังหวัดเชียงราย เห็นว่าตัวแปรที่ได้รับการคัดเลือกเข้าสมการ คือ พฤติกรรมผู้นำทางวิชาการ (X_1) พฤติกรรมทักษะด้านมนุษยสัมพันธ์ (X_3) และพฤติกรรมการบริหารการเปลี่ยนแปลง (X_2) มีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์พหุคูณในการทำนายวิสัยทัศน์ของผู้บริหารโรงเรียนขยายโอกาส จังหวัดเชียงราย อาจเป็นเพราะผู้บริหารที่มีวิสัยทัศน์ที่ดี มีการติดตามงานทุกอย่างที่ครูปฏิบัติอย่างใกล้ชิด มีการหักคະแนน หากครูไม่ส่งงานตามกำหนดเวลา และได้นำคะแนนนี้มาร่วมพิจารณาความดีความชอบประจำปี จึงจำเป็นต้องให้ความช่วยเหลือครูอย่างเต็มที่ เมื่อครูมีปัญหา ผู้บริหารจะพยายามค้นคว้าหาตัวอย่างมาให้ศึกษา จึงเป็นการแสดงถึงพฤติกรรมผู้นำทางวิชาการซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ ชลาสัย นิมิบุตร (2550: 259) พบว่า พฤติกรรมผู้นำทางวิชาการเป็นปัจจัยสำคัญต่อการสร้างวิสัยทัศน์ของผู้บริหาร และผู้บริหารสามารถนำวิสัยทัศน์ของตนไปปฏิบัติได้เป็นผลสำเร็จโดยผ่านความเป็นผู้นำทางวิชาการ และ

ยังสอดคล้องกับงานวิจัยของ ญัฐพงษ์ สุขโข (2549: 108) พบว่า ปัจจัยที่มีผลต่อวิสัยทัศน์ของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสมุทรปราการ เขต 1 คือปัจจัยพฤติกรรมการบริหารเนื่องจากผู้บริหารที่ใช้ความคิดในการตัดสินใจมีความสัมพันธ์ในทางบวกกับวิสัยทัศน์ เพราะผู้ที่มีวิสัยทัศน์จะเป็นผู้ที่มีวิธีการและจุดหมายปลายทางในการแก้ปัญหา ที่สามารถปฏิบัติได้บรรลุผลตามความต้องการ

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะในการนำไปใช้

1.1 ด้านพฤติกรรมการบริหาร ผู้บริหารควรมีการกดดันให้ครูจัดการเรียนการสอนให้สอดคล้องกับจุดมุ่งหมายของหลักสูตรให้คำแนะนำแก่ครูเพื่อปรับปรุงการเรียนการสอน และให้เวลากับคณะครูในการปรับปรุงเปลี่ยนแปลงอย่างเพียงพอ โดยใช้หลักการมีส่วนร่วมในการปฏิบัติงาน

1.2 ด้านวิสัยทัศน์ ผู้บริหารควรมีภาพในอนาคตของโรงเรียนและเราจะต้องไปถึงจุดนั้นได้อย่างไร การพยายามกระจายอำนาจความรับผิดชอบไปให้แก่ครูตามความเหมาะสม และทำงานเพื่อให้โรงเรียนบรรลุเป้าหมายนั้น

1.3 ผู้บริหารควรมีวิสัยทัศน์ที่นำเอาพฤติกรรมการบริหารในด้านผู้นำทางวิชาการ ด้านทักษะมนุษย์สัมพันธ์ และด้านการบริหารการเปลี่ยนแปลงมาปรับใช้เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพในการทำงาน และการติดตามงานอย่างมีคุณภาพและจุดหมายปลายทางในการแก้ปัญหา

2. ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

2.1 ควรศึกษาวิสัยทัศน์และพฤติกรรมการบริหารของผู้บริหารโรงเรียนจากบุคลากรส่วนอื่น เช่น ครูในโรงเรียน คณะกรรมการสถานศึกษา หรือบุคลากรที่เกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษาด้วย

2.2 ควรศึกษาตัวแปรอื่นๆ เพิ่มเติม เช่น ความคิดสร้างสรรค์ บรรยากาศในการทำงาน

2.3 ควรศึกษาวิเคราะห์ความสัมพันธ์เชิงสาเหตุระหว่างพฤติกรรมการบริหารของผู้บริหารกับวิสัยทัศน์ของผู้บริหารสถานศึกษาที่มีบริบทและสภาพแวดล้อมของสังคมแตกต่างกัน

เอกสารอ้างอิง

ภาษาไทย

แคทรียา หน่อม็อก. (2548). วิสัยทัศน์ของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในอำเภอเมืองน่าน. วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.

ชลาลัย นิมิบุตร. (2550). ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อวิสัยทัศน์ของผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดกรุงเทพมหานคร.

ดุขภูมินิพนธ์ศึกษาศาสตรดุษฎีบัณฑิต มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.

ญัฐพงษ์ สุขโข. (2549). ปัจจัยที่มีผลต่อวิสัยทัศน์ของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐานสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสมุทรปราการ เขต 1. วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา.

บุญชม ศรีสะอาด. (2554). การวิจัยเบื้องต้น. (พิมพ์ครั้งที่ 9). กรุงเทพฯ: สุวีริยาสาส์น.

- บำรุง นวลประจักษ์. (2552). พฤติกรรมการบริหารงานบุคคลของผู้บริหารโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา
สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาศุทรธานี. วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต
สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏสุทรธานี.
- มานพ ศรีสร้อย. (2551). พฤติกรรมการบริหารของผู้บริหารที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพของโรงเรียนสังกัดสำนักงาน
เขตพื้นที่การศึกษากลนคร เขต 3. วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหาร
การศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏสุกลนคร
- วัชรพงษ์ น่วมมะโน และกาญจนา บุญส่ง. (2558). “ปัจจัยที่ส่งผลต่อความสำเร็จในการบริหารโรงเรียน
มัธยมศึกษาในจังหวัดเพชรบุรี สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 10.”
วารสาร Veridian E-Journal กลุ่มมนุษยศาสตร์ สังคมศาสตร์ และศิลปะ. Vol.8, No. 1
(January - April 2015): หน้า 1120 - 1131.
- วันเพ็ญ เจริญแพทย์. (2545). การศึกษาพฤติกรรมการบริหารองค์การแห่งการเรียนรู้ ของผู้บริหารโรงเรียน
ประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาอำเภอบ้านค่าย จังหวัดระยอง. วิทยานิพนธ์การศึกษา
มหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยบูรพา.
- อมร บุญญูปกรณ์ และปนัดดา ยิ้มสกุล. (2554). “พฤติกรรมภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารโรงเรียน
ระดับประถมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา สมุทรปราการ เขต 1.”
วารสารจันทร์เกษมสาร, Vol.17, No. 33 (July – December 2011): หน้า 147 – 157.
- เอกฉันท โขติฉันท. (2550). การศึกษาเปรียบเทียบวิสัยทัศน์ของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐานตามทัศนะของ
ผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา จังหวัดนครราชสีมา.
วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา
มหาวิทยาลัยราชภัฏนครราชสีมา.